

การศึกษาหลักธรรมเพื่อป้องกันการล่วงละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท^๑

พระอธิการกมล สุทมนโน (อิมเอก)
พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครราชสีมา

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาหลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อศึกษาวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อป้องกันการล่วงละเมิดศีล ๕ จากการศึกษาพบว่า

ศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า “ศีล” หมายถึง ความประพฤติชอบทางกายและวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาปกติ ตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน ซึ่งมีอยู่ ๕ ประการคือ ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน เป็นต้น ศีลเป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำความดีอันเป็นจุดมุ่งหมายของชีวิตและทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเรียบร้อย ศีลเป็นความงามเบื้องต้นในพระพุทธศาสนา ศีลนั้นถ้าใครรักษาย่อมนำมาความสงบสุขมาให้แก่ผู้นั้นอย่างแน่นอน (ผู้ประพฤติธรรมย่อมนำมาความสุขมาให้) ศีลเป็นเครื่องวัดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ทำให้มนุษย์ต่างไปจากสัตว์เดรัจฉานในด้านคุณธรรมทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข โทษของการไม่รักษาศีล การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมจะได้รับความสุขหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลในสังคม กล่าวคือ ถ้าสังคมขาดศีล วินัย กฎเกณฑ์ หรือระเบียบปฏิบัติในศีล ขาดความซื่อสัตย์ สุจริต การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมปราศจากความสงบสุขย่อมล่วงละเมิดในชีวิต และทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นเหตุให้ประมาทในการดำเนินชีวิตเป็นบ่อเกิดแห่งภัยเวร

หลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่าการนำเอาหลักธรรมมาป้องกันการละเมิดต่อศีล ๕ ที่เกิดขึ้นทางกาย วาจา และใจ หลักธรรมในแง่ที่เป็นคุณธรรมสนับสนุนให้การดำรงชีวิตประจำวันบรรลุเป้าหมายในการประพฤติต่อศีลด้านกายใช้หลักธรรม บุญกิริยาวัตถุ เป็นต้น ด้านวาจาใช้หลักธรรมวจีธรรม เป็นต้น ส่วนทางด้านใจใช้ มโนสุจริต เป็นต้น ส่วน

^๑ บทความวิชาการพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา

หลักธรรมที่เป็นปฏิกิริยาต่อศีล ๕ ได้แก่ ความโลภ มหิฉณา ปาปิจฉา และตัณหา ด้านประโยชน์ของหลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ สามารถนำบุคคลไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิต จดเว้นจากการประพฤติชั่วทางกาย ทางวาจา ใจ อันเป็นการงดเว้นจากการเบียดเบียน เว้นจากการประพฤติชั่วทั้งปวง เป็นการสร้างศีลให้เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้ศีลมั่นคง

การประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อป้องกันการล่วงละเมิดศีล ๕ พบว่า การนำหลักธรรมอื่นมาส่งเสริมการรักษาศีล ๕ เช่น เบญจธรรม ขรवासธรรม เป็นต้น ศีลมีลักษณะเป็นการฝึกพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา ใจ การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะช่วยให้การประพฤติผิดต่อศีล ๕ ลดลง ทั้งยังได้ยึดถือเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีล ๕ จึงเกิดขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมและใช้ศีลเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานต่างๆ ที่จะพัฒนาขึ้นไปเป็นปัญหาในระดับสังคมต่อไป เพราะศีล ๕ นั้นเป็นเครื่องมือในการกำจัดกิเลสชั้นหยาบของมนุษย์ได้แต่ไม่ทำให้กิเลสต้นทางของมนุษย์หมดสิ้นไปได้ ศีลจึงเป็นเพียงเครื่องมือขั้นพื้นฐานที่จะทำให้มนุษย์พัฒนาตนเองให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตได้ อันเป็นกระบวนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม และหากนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ก็จะทำให้บุคคลลด ละ เลิกการประพฤติผิดต่อศีล ๕ ได้ดีที่สุด

ABSTRACT

This thesis . The purpose of the study, three factors: (1) to study canon 5 in Theravada Buddhism (2) to study the principles prevent abuse baptized five in Theravada Buddhism (3) to learn how to apply the principles to prevent abuse . the results showed that the five precepts violated .

Canon 5 of the Buddha found the " canon" refers to behave like physical and verbal , to maintain physical, speech before the operation , to maintain regular discipline , practices abstinence from evil , controlling their location . in which there are five reasons is not hurting Pana Tipa Ewrmni except by killing the evil eye as well as canon, as well as a tool to support the purpose of life and the people in a society live together successfully. A beauty basic precepts of Buddhism. Precept that if anyone would care to bring peace to the course. (Who would bring happiness to moral behavior), baptized as a measure of the value of the human person. The aliens from the beast in moral living together in society peacefully . The penalty for not keeping the precepts . Living together in society, they will be happy or not

depends on the individual in society , namely the lack of social discipline, rules or regulations, the provisions of canon canon . Lack of honesty living together in society, they devoid of peace inevitably violated in my life. And property of others. Negligence cause of action is a source of dangerous roster .

Principles prevent abuse of five precepts in Theravada Buddhism . Found that the introduction of principles to prevent violation of the fifth commandment , physical , speech and mind in terms of the moral principles to daily living support to achieve the goal of the body unto the precepts, the principles . I cast Christmas objects etc. The speech using principles utterances fair as part of the mind, the mind honestly so the principles un- baptized 5 including greed Mahidol Relaxation Papio Relaxation and urges the sake of principle protection . violation of canon 5 can bring life to your destination . Refrain from evil speech and mind as a physical restraining from encroachment . Abstain from all evil . Canon to build up will result in a stable canon .

Application of principles to prevent abuse of canon 5 found that the principles and the promotion precepts five such Ebyhtrrm secular theology or canon the manner contravening conduct physical, speech and mind to apply the principles of Buddhism can help . misconduct to the five precepts also hold down the five precepts as a practice seeks to control the behavior of people in society and use the canon as a tool to solve several fundamental . To evolve into a social problem in the next five precepts because it is a tool to eliminate the rough passion . Human , but not the passions of men put an end to it. Canon is a basic tool that will allow humans to develop themselves to the ultimate goal of life. As a process of human life in society. And if the principle is applied to reduce or terminate misconduct against five precepts best.

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศีลในพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นตามหลักเหตุผลของธรรมชาติ ซึ่งผู้ปฏิบัติจะมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบบ เป็นข้อปฏิบัติขั้นเริ่มแรก มุ่งไปที่ความประพฤติพื้นฐาน ให้ละเว้นจากการทำผิดศีลที่เกิดขึ้นจากกาย วาจา และใจ สาระของศีลอยู่ที่เจตนา คือ การไม่ล่วงละเมิดพระวินัยที่เป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบัญญัติ เพื่อควบคุมด้านกาย วาจา ใจให้ตั้งอยู่ใน

ความดีงาม จะทำให้ผู้ปฏิบัติตามศีลได้รับความสุขและบังเกิดผลดีแก่ชีวิต^๒ ซึ่งพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงศีล ๕ จะประกอบไปด้วยศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ และศีล ๓๑๑ แต่ในงานวิจัยนี้กล่าวถึงศีล ๕ เฉพาะสำหรับปุถุชนเท่านั้น

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการละเมิดศีล ๕ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและต่อผู้อื่นทั้งในระดับครอบครัว ระดับการเมือง การปกครอง เป็นต้น^๓ ซึ่งถือเป็นภัยอันตรายต่อสังคม เป็นการสร้างความหวาดกลัวให้เกิดขึ้นแก่สังคม เพราะการล่วงละเมิดศีล ๕^๔ เช่น ปัญหาชายแดนภาคใต้ในขณะนี้ที่มีการทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต มีการลักขโมยของผู้อื่น การประพฤตินอกใจ การพูดจาหยาบค้าย พูดเท็จ ตลอดจนการดื่มสุรา เสพยาเสพติด และอื่นๆ มิให้เห็นตามข่าว เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น อยู่อย่างมากมาย สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการล่วงละเมิด ๕ เป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการล่วงละเมิดศีลย่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อน ตามมา เช่น ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์ การลักขโมย การประพฤตินอกใจ การก่อทะเลาะวิวาท หรือแม้แต่การพูดจาว่าร้ายผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่าคนในสังคมบางส่วนยังขาดความสำนึกและความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศีล ก็เกิดอาชญากรรมที่ร้ายแรง ดังที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนไทยด้วยการผลาญชีวิตการปองร้าย การทำร้ายกัน การลักขโมย ปล้น ژی่ แย่งชิง การทำความผิดทางเพศ การหลอกลวง การเสพของมีนเมาและสิ่งเสพติด ตลอดจนถึงการก่อปัญหาและอุบัติเหตุต่างๆ และสังคมเช่นนั้นก็ไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลสำหรับการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ดังนั้นการขาดศีล ๕ จึงเป็นมาตรฐานที่วัดความเสื่อมโทรมของสังคม เนื่องด้วยศีล ๕ เป็นเกณฑ์วัดมาตรฐานอย่างต่ำที่สุดของความประพฤติของมนุษย์ในสังคมภาครวม ดังมีหลักคำสอนในสังคาสสูตร^๕ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ให้เป็นคิหิวินัย คือ วินัยของคฤหัสถ์หรือศีลสำหรับประชาชน ผลของการรักษาศีลโดยตรงนั้นย่อมได้แก่ ผู้รักษาศีลนั่นเองได้แพร่ขยายออกไปถึงครอบครัว การงาน และ

^๒ พระพรหมคุณาภรณ์, (ประยุทธ์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๒๙๒.

^๓ พระมหาทองมั่น สุทธิจิตโต, ศีลเป็นอารมณ์อันประเสริฐ. (กรุงเทพมหานคร : บุญศิริการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๕๖.

^๔ พระธรรมเมธาภรณ์ (ระแบบ วิฑูญาโณ), นิเทศธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : อีรพษ์การพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๔๔.

^๕ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๔๒/๒๐๘.

ประเทศชาติ เมื่อสังคมนั้นมีศีล ประเทศชาติก็สงบ สังคมเป็นสังคมประชาธิปไตย ศีลจึงเป็น
 อุปกรณ์สำคัญของเสรีภาพในทางกาย และทางวาจา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สังคมต้องรู้จักคุณค่าของศีล
 โดยเฉพาะบทบาทและคุณค่าของศีลที่มีต่อสังคม ดังที่พระสารีบุตรกล่าวไว้ในปฏิสัมภิทามรรคญาณ
 กถาว่า การละปาณาติบาตเป็นศีล เจตนาเป็นศีล สังวรเป็นศีล การไม่ก้าวล่วงเป็นศีล ศีลเห็นปาน
 นี้ย่อมเป็นไปเพื่อความไม่เดือดร้อนแห่งจิต^๖ โดยสภาวะของจิตจะดี ชั่ว หรือเป็นกลางๆ เกิดจากการ
 ประชงแต่งการตรึก นึกคิด การพูด การทำกิจกรรมทางกาย วาจาและทางใจ นอกจากนี้การล่วง
 ละเมิดศีล ๕ ยังเป็นบ่อเกิดแห่งเวร

คำว่า เวร กล่าวคือสำหรับบุคคลผู้ที่ก่อเวรบ่อยๆ ก็ด้วยเหตุที่ไม่สำรวมระวังประมาท
 ในชีวิตกระทำผิดศีลอยู่เนื่องนิตย์และในทางตรงกันข้าม ความเจตนาที่งดเว้นจะช่วยกำจัดได้เรียกว่า
 “เวรมณี” เพราะโทษของการล่วงละเมิดศีล ๕ ย่อมก่อภัยเบียดเบียนตนเอง และบั่นทอน
 ความก้าวหน้าในชีวิตประจำวันในปัจจุบันและอนาคต ตลอดติดตามถึงภพหน้า สมดัง
 ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในเวรสูตร อังคุตตรนิกายปัญจกนิบาตว่า “อุบาสกผู้ฆ่าสัตว์ ย่อม
 ประสบภัยเวรใด ทั้งในปัจจุบันทั้งในสัมปรายภพย่อมเสวยทุกข์โศกอนันต์ แม้ทางจิตเพราะเหตุ ฆ่า
 สัตว์ อุบาสกผู้งดเว้นจากปาณาติบาต ย่อมไม่ประสบภัยเวรนั้นทั้งในปัจจุบันและในสัมปรายภพ
 ย่อมไม่เสวยทุกข์โศกอนันต์ แม้ทางจิตภัยเวรนั้นของอุบาสกผู้งดเว้นจากปาณาติบาต ย่อมสงบระงับ
 แต่ถ้าอุบาสกผู้ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดคำเท็จ ตีมน้ำเมา คือสุราอันเป็นที่ตั้งแห่งความ
 ประมาท ย่อมประสบภัยเวรใด ทั้งในปัจจุบันและในสัมปรายภพ ย่อมไม่เสวยทุกข์โศกอนันต์
 แม้ทางจิต เพราะเหตุแห่งการตีมน้ำเมา คือสุรา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท อุบาสกผู้งดเว้นจาก
 การตีมน้ำเมา ย่อมไม่ประสบภัยเวรนั้น ทั้งในปัจจุบันและในสัมปรายภพ ย่อมไม่เสวยทุกข์โศกอนันต์
 แม้ทางจิตภัยเวรนั้นของอุบาสกผู้งดเว้นจากการตีมน้ำเมาย่อมสงบระงับไป และสามารถที่จะรักษาศีล
 ๕ ได้ในที่สุด^๗

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องด้วยศีล ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้
 นำเอาหลักธรรม คือ หลักเมตตา กรุณา และขันติ เป็นเครื่องป้องกันการล่วงละเมิดศีล ๕ ใน
 พระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้เกิดความเข้าใจและหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง

^๖ พุ. ปฏิ. (ไทย) ๓๑/๔๐/๔๓.

^๗ อง. ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๓๔/๒๐๘.

โดยเฉพาะการล่องละเมิดศีล ๕ เมื่อนำเอาหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันก็จะสามารถป้องกันการล่องละเมิดอันเป็นการประพฤติดศีล ๕ ได้อย่างยั่งยืน

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
๒. เพื่อศึกษาหลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
๓. เพื่อศึกษาวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อป้องกันการล่องละเมิดศีล ๕

๓. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มุ่งเน้นศึกษาหลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ วรรณคดี งานวิจัย หนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้
๓. วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบของวัตถุประสงค์
๔. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอ
๕. เสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๔. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาหลักธรรมเพื่อป้องกันการล่องละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาหลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อศึกษาวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อป้องกันการล่องละเมิดศีล ๕ จากผลการศึกษาพบว่า

ศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า “ศีล” หมายถึง การปฏิบัติของภิกษุที่มีความสำรวมในโอวาทปาฏิโมกข์ และโคจรเห็นภัยในโทษทั้งหลายแม้มีประมาณเล็กน้อยสมათานอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ความสำรวม ความระวัง ความไม่ก้าวล่วง ในสิกขาบททั้งหลาย ซึ่งหมายถึงการ

สำรวมกาย วาจา ใจ และในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศ พระสารีบุตรก็ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า “อริศิลป์ศึกษา” เป็นไฉน ภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้มีศิลป์ สำรวมด้วยความสำรวมในปาฏิโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาการและโคจร เห็นภัยในโทษทั้งหลาย แม้มีประมาณน้อย สมาทาน ศึกษา อยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ศิลชั้นทั้งหลาย ศิลชั้นใหญ่ ศิลเป็นที่ตั้ง เป็นเบื้องต้น เป็นเครื่องประพาศิต ความสำรวม เป็นความระวัง เป็นปากเป็นประธาน แห่งความถึงพร้อมแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย นี้เรียกว่า อริศิลป์ศึกษาความประพาศิตชอบทางกายและวาจา, การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, การรักษาปกติ ตามระเบียบวินัย, ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว, การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน ซึ่งมีอยู่ ๕ ประการคือ ๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน ๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาของที่เขามิได้ให้ เว้นจากการลัก โกงละเมิด กรรมสิทธิ์ ทำลายทรัพย์สิน ๓. กามเมสุมิฉจจารา เวรมณี เว้นจากการประพาศิตผิดในกาม เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน ๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง และ ๕. สุราเมรยมชชพมาทานุชานา เวรมณี เว้นจากน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่ง ความประมาท, เว้นจากสิ่งเสพยาติดให้โทษ สำหรับการรักษาศิล ๕ เป็นหลักธรรมสำหรับมนุษย์ทุกคน เพื่อความเจริญ บางคนสร้างความทุกข์ความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น แสวงหาความสุขความเจริญ ด้วยวิธีที่แตกต่างกันไป เมื่อพิจารณาตามหลักของพระพุทธศาสนาแล้วก็จะเห็นได้ว่าคนที่สร้างความทุกข์ ความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น ก็คือคนที่ขาดศีลธรรมนั่นเอง ส่วนคนที่ทำความสุขความเจริญให้แก่ตนเองและผู้อื่น ก็คือคนที่มีศีลธรรม ไม่ว่าผู้นั้นจะนับถือศาสนาใดก็ตาม ฉะนั้นการมีหรือการประพาศิตปฏิบัติตามศีลห้าจึงเป็นหลักธรรมสำหรับมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้ก็เพื่อความสงบสุขสำหรับปัจเจกชนและสังคมโดยรวม อันเป็นรากฐานแห่งความสงบสุขร่มเย็นขึ้นในชาติบ้านเมือง และก่อให้เกิดสันติภาพที่ถาวรขึ้นในโลก

หลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า หลักธรรมป้องกันการละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งได้ศึกษาใน ๖ ประเด็น คือ (๑) หลักธรรมในการป้องกันการละเมิดศีล ๕ ทางกายกรรม เพื่อนำเอาหลักธรรมเหล่านี้มาป้องกันการเกิดขึ้นทางกาย เช่น การฆ่าสัตว์ เป็นต้น เพราะหลักธรรมที่นำมากล่าวไว้ข้างต้นจะช่วยป้องกันการล่วงละเมิดศีล ๕ ได้เป็นอย่างดี (๒) หลักธรรมในการป้องกันการละเมิดศีล ๕ ทางวจีกรรม การนำเอาหลักธรรมมาป้องกัน

การกระทำทางวาจา เมื่อพิจารณาจากตัวอย่าง หลักธรรมนับเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมความประพฤติอันดีงาม ทำให้ผู้ประพฤติเว้นจากการกระทำอันเป็นโทษทางวาจา และส่งเสริมให้คุณธรรมในระดับสูงเจริญ งอกงาม ส่งผลให้ผู้ประพฤติธรรมสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความดีงามที่ยิ่งขึ้น อันจะนำสู่ประโยชน์ชีวิตเบื้องต้นจนถึงประโยชน์สูงสุดแห่งพระพุทธศาสนาได้ (๓) หลักธรรมในการป้องกันการละเมิดศีล ๕ ทางมโนกรรม เป็นความละเอียดอ่อนทางความคิด ดังนั้นจึงได้นำเอาหลักธรรมมาป้องกันการละเมิดต่อศีล ๕ หลักธรรมในแง่ที่เป็นคุณธรรมสนับสนุนให้การดำรงชีวิตประจำวันบรรลุเป้าหมาย หลักธรรมที่แสดงไว้ข้างต้นย่อมเป็นคุณธรรมสำคัญที่จะทำให้บุคคลประสบกับสิ่งที่ตนประสงค์ รวมตลอดถึงบรรลุจุดหมายที่ดีงาม และเป็นคุณธรรมประจำตัวของบุคคลนั้นๆ เมื่อบุคคลยึดมั่นในหลักธรรม ๖ ประการ คือ ธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒ เป็นต้น ย่อมงดเว้น การกระทำล่วงละเมิดใจ มีความประพฤติเรียบร้อยดีงามพัฒนาตนเอง ให้สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณธรรมทั้งหลาย

การประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อป้องกันการล่วงละเมิดศีล ๕ พบว่า การรักษาศีล เป็นการถือระเบียบปฏิบัติที่จะทำให้เกิดศีล เกิดภาวะปกติขึ้น การรักษาศีลจึงเป็นการประพฤติปฏิบัติจริง ไม่ใช่เป็นแค่คำบัญญัติ” ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาว่า ในภาวะปกติบุคคลย่อมสามารถประพฤติตนอยู่ภายใต้กรอบของศีล ๕ ได้เป็นอย่างดี ต่อเมื่อมีเหตุผิดปกติมากระทบ อาจมีแนวโน้มที่จะละเมิดศีลได้ง่ายขึ้น ทำให้การรักษาศีล ๕ ต้องนำหลักธรรมอื่นมาสนับสนุนและส่งเสริมให้สามารถรักษาศีล ๕ ได้อย่างมั่นคง เริ่มจากการนำเอาหลักธรรมเบญจศีล เบญจธรรมมาประยุกต์ใช้ในสังคมไทย การประพฤติตามหลักธรรมเหล่านี้เรียกว่ากรรมดีหรือการทำความดีพระพุทธศาสนานั้นสอนให้มนุษย์รู้จักเสียสละมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอันดับแรกของการทำบุญ มนุษย์จึงจะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เพราะถ้าผู้ใดไม่รู้จักการเสียสละ ได้จะเอา เสียไม่เอา ผู้นั้นจะไม่สามารถบำเพ็ญขั้นสูง ขึ้นไป คือ การรักษาศีล และการเจริญภาวนา เป็นต้น ได้เลย คือไม่สามารถจะปฏิบัติธรรมอะไรอื่น ได้ มีแต่จะนำชีวิตของตนไปสู่นรก อยู่ในโลกนี้ก็ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมด้วย จิตใจก็เศร้าหมอง ตายไปเกิดชาติใหม่ก็ยากจนเข็ญใจ

การนำหลักธรรมมาส่งเสริมการรักษาศีล ๕ เช่น เบญจธรรม ฆราวาสธรรม เป็นต้น เพื่อพัฒนาตนเองให้ยิ่งขึ้นไปจนกระทั่งระดับโลกุตตระ โดยหลักธรรมเหล่านี้ล้วนอิงอาศัยเชื่อมโยง จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แต่ด้วยศีลมีลักษณะเป็นการฝึกพฤติกรรมทางกาย

ทางวาจา ใจ ย่อมสะท้อนให้เห็นคุณธรรมสำคัญในการขัดเกลาตนเอง และองค์ธรรมต่างที่
อิงอาศัยและเชื่อมโยงกัน ทั้งในฐานะธรรมที่เป็นพื้นฐานของการรักษาศีล ๕ หรือ ในฐานะธรรมสกัด
กั้นมิให้ล่วงละเมิดศีล ๕

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

บทความวิชาการพุทธศาสนมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๕๖.

พระพรหมคุณาภรณ์, (ประยุทธ์ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๑.

พระมหาทองมั่น สุทนต์จิตโต. ศิลปะเป็นอารมณ์อันประเสริฐ. (กรุงเทพมหานคร : บุญศิริการพิมพ์, ๒๕๕๑.

พระธรรมเมธาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญาโณ), นิเทศธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : อีรพงษ์การพิมพ์, ๒๕๓๗.